

Alvik den 31 mars 2021

Kyrkorna och arbetet för att begränsa smittspridningen

Vid mötet mellan Folkhälsomyndigheten och trossamfunden den 25 mars 2021 fanns ett önskemål från myndigheten att kyrkorna skulle inkomma med exempel på hur samfund och lokala kyrkor agerar för att förhindra smittspridning.

I tider av oro och kris kan vi behöva mötas och få stöd och hjälp av varandra i ännu större omfattning än vanligt. Därför har kyrkorna inte ställt in utan ställt om. Kyrkorna har följt att maximalt åtta personer, exklusive personal, får träffas vid allmänna sammankomster, offentliga tillställningar och privata tillställningar i lokaler utanför det egna hemmet – till exempel i kyrkor och församlingshem. Vid begravningar får 20 personer exklusive personal delta. Om lokala och regionala föreskrifter tillåter det, är det också möjligt för församlingar att genomföra fysiska träffar för barn och unga födda 2002 och senare.

Sveriges kristna råd har i flera remissyttranden understrukt att begränsning av grundlagsfästa rättigheter är en extraordinär åtgärd. Kyrkorna betonar också att religionsfriheten och möjligheten att utöva religion, enskilt och tillsammans, är en grundlagsskyddad rättighet. Denna rättighet får inte begränsas utan att det finns extraordinära skäl och begränsningarna får inte vara i kraft längre än absolut nödvändigt. Mer än sex miljoner svenskar är medlemmar i någon kyrka. Omkring en halv miljon barn och vuxna i Sverige deltar vanligtvis varje vecka regelbundet i exempelvis gudstjänster eller barnaktiviteter i kyrkan.

Sveriges kristna råd har delat upp de 26 medlemskyrkorna och de tre observatörerna i fyra familjer och nedan finns en presentation av exempel på insatser inom respektive kyrkofamilj:

- Ortodoxa- och österländska kyrkor
- Frikyrkofamiljen
- Lutherska kyrkofamiljen
- Katolska kyrkofamiljen

Ortodoxa- och österländska kyrkor

Denna kyrkofamilj består av 16 kyrkor. Sammanfattningsvis har dessa kyrkor tagit situationen på stort allvar, för att möjliggöra ett gudstjänstliv och samtidigt bidra till en bromsning av smittspridningen. Inledningsvis av pandemin fanns kyrkor som hade svårt att nå ut med information då språket satte vissa

---

Postadress

Sveriges kristna råd
Box 140 38
167 14 Bromma

Besöksadress

Gustavslundsvägen 18
Alviks Torg, Bromma
Stockholm

Telefon: 08-453 68 00

E-post: info@skr.org

Webb: www.skr.org

Twitter: [@SvKristnaRad](https://twitter.com/SvKristnaRad)

Bankgiro: 58 34-8756

Org.nr: 817603-0735

begränsningar. Nu, ett år senare, är informationen tillgänglig på ett helt annat sätt, bland annat med stöd av Myndigheten för stöd till trossamfund, SST.

Nedan finns exempel på information som gått ut till medlemmar och gudstjänstbesökare i Helige Johannes Teologens ortodoxa kyrka i Linköping under rubriken "Särskilda restriktioner i samband med gudstjänstfiranden under pågående pandemi". Tillsvidare gäller följande vid besök i kyrkan:

- Föranmälan och deltagande vid endast varannan gudstjänst.
För att kunna begränsa antalet personer per gudstjänst och samtidigt möjliggöra att alla vid något tillfälle ges möjligheten att fira liturgi, krävs att man föranmäler sitt deltagande till verksamhetsansvarig i församlingen. Varje person ges möjlighet att delta vid varannan liturgi.
- Kom i god tid! 15 minuter efter det att gudstjänsten har börjat garanteras inte föränmäld plats, utan då släpps eventuella oanmälda personer in. Kontroll att vilka som har föränmält sig sker vid ytterdörren.
- Stanna hemma vid minsta tendens till att känna någon form av sjukdomssymtom. Tillhör man någon riskgrupp bör man överväga att stanna hemma.
- Social distansering. Upprätthållande av ett avstånd på minst 1,5 meter mellan personer som inte tillhör samma familj. Tänk särskilt på detta vid ljusständning, vid kommunionen och vid utdelande av antidoron (välsignat bröd) i slutet av gudstjänsten.
- Undvik onödiga förflyttningar i kyrkorummet. Sitt gärna ner. Använd både vägen genom kafferummet och vägen genom köket som in- och utgång. Vi kysser inte ikoner, kors e.d. Festikonen är av detta skäl borttagen från mitten av kyrkan. Gör gärna istället en bugning i riktning mot ikonerna eller ikonostasen.
- Hälsning mellan personer sker endast på avstånd, ej med kindpuss etc. Prästen hälsas på avstånd med en bugning, och inte genom att kyssa hans hand.
- Vissa moment i liturgin är förändrade. Bland annat är de liturgiska intågen från altarrummet till kyrkorummet kortare. Episteln läses inte från mitten av rummet, utan från körplatsen. Utdelandet av nattvarden är förändrat och sker på ett smittsäkert sätt, vilket bl.a. innebär att liturgiskeden inte används för kommunion till det troende folket. Mer information om detta lämnas före liturgin. Bikt sker utom gudstjänsten, då den annars skulle kräva för nära avstånd mellan den biktande och prästen. Straxt innan kommunionen ber vi den gemensamma syndabekännelsen: "Jag tror, Herre, och bekänner. Efter den kommer tid att lämnas åt enskild självrannsakan under tystnad.
- För att kunna upprätthålla social distansering serveras inte kyrkkaffe.
- Efter att liturgin är slut ombeds alla att lämna kyrkan. Vill ni stanna för att samtala med varandra gör detta utomhus.
- För allas trygghet och säkerhet är det viktigt att vi respekterar och följer de riktlinjer och regler som har beslutats.

Katolska kyrkofamiljen

Stockholms katolska stift (omfattar hela landet med 44 församlingar) uppdaterar regelbundet sin hemsida med rekommendationer och information. Med anledning av förbudet mot allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare firas för närvarande inte offentliga gudstjänster i stiftet.

Allmänna riktlinjer:

- Våra församlingar har möjlighet att erbjuda mindre grupper – enligt normen om maximalt åtta personer – att delta i mässa eller i undervisning.
- Åtta personer gäller även vid dop eller vigsel.
- Vid begravningsgudstjänster får 20 personer delta.

Gudstjänstkongregationen inom Katolska kyrkan har meddelat att samma bestämmelser som 2020 i fråga om gudstjänster under stilla veckan och påsk gäller i år, 2021. Det betyder att inom stiftet firas inga offentliga gudstjänster, om regeln om högst åtta personer vid allmänna sammankomster då fortfarande gäller. Om det till följd av ändrade statliga regler blir möjligt att hålla offentliga gudstjänster, kommer stiftsledningen att meddela detta.

Reglerna syftar till att motverka fysisk närkontakt och alltför täta folksamlingar. Fridshälsning med handslag utväxlas inte, och kommunionen ges endast under brödets gestalt. Kommunion på tungan bör undvikas.

Live-utsändningar via internet uppmuntras i den mån sådana kan genomföras.

Hemsida: <https://www.katolskakyrkan.se/coronaviruset>

Frikyrkofamiljen

Inom frikyrkofamiljen finns nio samfund. Många rekommendationer ser likadana ut bland dessa samfund. Ett av samfunden är Equmeniakyrkan vars krisgrupp rekommenderar följande:

Regeringen har fattat beslut med början den 24 november 2020 om att huvudregel är att det är förbjudet att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare (medverkande ingår inte i denna siffra). Syftet är att motverka smittspridningen av covid-19. Undantag från förbudet är begravningsar där maxantalet är 20 deltagare.

- Att tills vidare inte samlas till fysiska möten utan ställa om till digitala samlingar eller flytta fram dem.
- Om möjligt fortsätta att samla barn och ungdomar födda 2005 eller senare. Dessa samlingar kan även ske inomhus om det sker på ett smittsäkert sätt.
- För information kring samlingar och aktiviteter för unga födda 2001 och tidigare – se Equmenias information (equmenia är Equmeniakyrkans arbete bland barn och ungdomar).
- Om gudstjänst kan firas smittsäkert är det med max 8 deltagare. Denna begränsning innefattar inte pastor, mötesledare, musiker eller kör.
- Begravningsar med sammanhängande minnesstunder rekommenderas till maximalt 20 deltagare exklusive officiant med så få medverkande som möjligt. (Observera att Länsstyrelsen kan sätta annat maxantal än 20 för minnesstund.)
- Arbeta kreativt med församlingsomsorgen och gemenskapen.
- Fortsätt arbeta med diakonal verksamhet för människor i utsatthet.

Vi uppmanar församlingarna att också noga läsa och följa de nya allmänna råden och hålla sig uppdaterade. Var uppmärksam på att det kan förekomma regionala skillnader i råd och rekommendationer.

Många lokala frikyrkor livesänder sina gudstjänster på internet.

Hemsida: <https://equmeniakyrkan.se/aktuellt/aktuell-information-med-anledning-av-coronaviruset/>

Lutherska kyrkofamiljen

Inom den Lutherska kyrkofamiljen finns fem samfund. Svenska kyrkan är till antalet medlemmar det största samfunden inom denna familj och inom Sveriges kristna råd i stort.

Svenska kyrkan har under hela pandemin tagit ansvar för att förhindra smittspridning. Att värna liv och hälsa ingår som en självklarhet i trossamfundens verksamhet. Vid ett öppnande för fler deltagare, kommer detta ansvarstagande att fortsätta. Inställningen har från början av pandemin varit att inte ställa in, men ställa om och att hitta nya former för verksamheten.

Biskoparna har gemensamt och i sitt respektive stift gett rekommendationer för verksamheten och kyrkoherdarna har tagit verkställande beslut för församlingarnas förutsättningar för arbetet. I de fall regionala begränsningar beslutats, har stift och församlingar följt dessa. I Svenska kyrkans lokaler och vid allmänna sammankomster har regeringens Folkhälsomyndighetens och de regionala föreskrifterna och rekommendationerna följts. I begravningsverksamheten följer Svenska kyrkan och informerar om rådande rekommendationer. Information om de allmänna råden lämnas både via webbsidor och intranät samt i de lokaler som används för allmänna sammankomster. Detta kommer att ske även vid förändringar i föreskrifter och rekommendationer.

Bedömningen är därför att medvetenheten om förutsättningarna under pandemin, lokalernas beskaffenhet och erfarenheten av att anpassa sammankomster till rådande smittläge och föreskrifter, erbjuder goda förutsättningar för att öppna för fler deltagare. Till exempel har i kyrkorumen och församlingslokalerna redan tillämpats att:

- Maxantalet för deltagare följts enligt föreskrifter och rekommendationer.
- Bänkrader i kyrkorna har spärrats av och platser har markerats för att ange var deltagare ska sitta.
- Gudstjänster varar som regel högst en timme.
- I de fall körsång förekommer, begränsas antalet till endast ett fåtal som då står med två meters avstånd från varandra och ett längre avstånd till åhörare.
- I lokalerna finns möjlighet att tvätta händerna och tillgång till handsprit.
- In- och utgång markeras. Kyrkvaktmästarens, eller kyrkvärdarnas uppgift är också att se till att förflyttning i lokalerna sker på ett smittsäkert sätt.
- De allmänna råden för att förhindra smittspridning finns i lokalerna.

Hemsida: <https://www.svenskakyrkan.se/corona>

Sveriges kristna råd

Sveriges kristna råd har en samlingssida på sin hemsida gällande kyrkorna och coronaviruset. Här finns också länkar till merparten av alla medlemskyrkorna och respektive coronainformation.

Hemsida: <https://www.skr.org/kyrkorna-och-coronaviruset/>

Med vänlig hälsning

Björn Cedersjö
tf generalsekreterare